

Les 3: Trek een truc!

Je leert instructies schrijven om fototrucs uit te voeren. Je werkt met een camera en schrijft instructies voor het gebruik ervan.

VOOR

- 1 Kies een getrukeerde foto uit je taalboek.
- 2 Noteer de instructies zodat het andere duo de truc op de foto kan uitvoeren.
- 3 Schrijf de instructies voor het gebruik van de camera.
- 4 Geef jullie instructies aan het andere duo.
- 5 Lees de instructies die jullie kregen en ... maak de foto!

Foto ☐

Instructies voor de truc:

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____

Instructies voor de camera:

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____

▲ Foto ☐

Instructies voor de truc:

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____

Instructies voor de camera:

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____

Les 4: Verbinden maakt verbonden

Je denkt na over het gebruik en het nut van signaalwoorden. Je gebruikt die woordsoorten in zinnen of korte teksten.

A Signaalwoorden herkennen

Wat zijn signaalwoorden?

Signaalwoorden zijn korte woordjes. Ze leggen een verband tussen verschillende delen van een zin of zinsdeel. Ze zorgen voor structuur in een tekst. Er bestaan verschillende soorten signaalwoorden. Ze duiden allemaal een verband aan.

Signaalwoorden helpen je bij het maken van een samenvatting of schema.

In een schema kun je de pijlen in gedachten vaak vervangen door signaalwoorden.

1 Markeer de signaalwoorden. Denk aan de taalweter.

Trucs van zakkenrollers

Dieven, bijvoorbeeld zakkenrollers, hebben het vooral voorzien op mensen zoals jij en ik. Drukte bij tram- of bushaltes werkt als een magneet op zakkenrollers. In warenhuizen waar het bij de kassa's erg druk is, slaan zij echter ook vaak hun slag. Een ideaal terrein vormen schoenenzaken. Terwijl de klant voor de spiegel zijn nieuwe schoenen bewondert, gaan zakkenrollers er met de tas vandoor. Zakkenrollers proberen paniek te zaaien door 'Houd de dief!' te roepen, waardoor mensen instinctief naar hun portemonnee grijpen om te zien of zij niet het slachtoffer zijn geworden. Vervolgens weten ze waar het geld zit, zodat het voor hen makkelijk is om hun slag te slaan. Daarnaast hebben zakkenrollers een aantal trucs in huis om de aandacht van hun slachtoffers af te leiden zodat ze hun slag kunnen slaan.

2 Kies drie signaalwoorden uit de tekst en gebruik ze in een zin.

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____

3 Noteer in het vervolg van de tekst na elk signaalwoord welke relatie het woord aangeeft. Kies uit: *tijd, opsomming, middel, vergelijking, voorbeeld, tegenstelling, oorzaak, gevolg, voorwaarde*.

Hier enkele van hun trucjes:

ten eerste (_____) vraagt een zakkenroller soms de weg. Zo leidt hij de aandacht af van zijn bevriende dief. Vervolgens (_____) kan die gemakkelijk het slachtoffer bestelen.

Soms gebruikt de dief een jas of een krant. Daarmee (_____) kan hij een tas of broekzak bedekken van een slachtoffer en zo ongehinderd zijn slag slaan. De politie kent de trucjes van deze mensen wel, maar (_____) kan ze moeilijk op heterdaad betrappen. Desondanks (_____) worden vele bendes opgerold.

Er zijn echter (_____) zakkenrollers die zich zelfs als politieagent voordoen. Omdat (_____) iedereen respect heeft voor een agent, is het simpel voor deze bendes om iemand te bestelen.

Ideaal zijn ook plekken waar veel toeristen samenkomen. Iedereen kijkt naar de gebouwen en attracties, waardoor (_____) hun aandacht is afgeleid. Zelfs wanneer je bijvoorbeeld (_____) in een restaurant zit te eten, kan de zakkenroller aan de tafel achter je zitten. Hij zit met zijn rug naar je toe en tast in je jaszak, die over je stoel hangt.

Opletten dus voor je geld! Tenzij (_____) je natuurlijk geen geld hebt. Toch één voordeel, niet?

B Signaalwoorden van tijd en opsomming

- ✦ **Signaalwoorden van tijd** ordenen de informatie in een tekst chronologisch. Wat eerst gebeurde, komt op de eerste plaats. Wat later gebeurde, wordt daarna verteld.
- ✦ Bv. *eerst, dan, ten slotte, verder ...*

4 a Zet de instructies voor de truc 'een heel gebleven touwtje' van les 2 in de juiste volgorde.

- ☐ Houd beide halve rietjes terug tegen elkaar en trek het touwtje er langzaam uit.
- ☒ 1 Zet met een stift een streepje in de helft van het rietje en maak een snede in het midden.
- ☐ Steek het touwtje door het rietje.
- ☐ Houd met je ene hand de uiteinden van het touwtje onderaan vast.
- ☐ Je knipt de top van het gevouwen rietje af.
- ☐ Je plooit het rietje dubbel.

b Schrijf de instructies opnieuw, maar gebruik nu signaalwoorden om aan te duiden wat je eerst moet doen, wat daarop volgt ... Onderstreep in je tekst de signaalwoorden die je gebruikte.

Eerst zet je met een stift een streepje in de helft van het rietje. Dan maak je een snede in het midden.

C Signaalwoorden van middel

+ **Signaalwoorden van middel** geven aan waarmee een bepaalde taak uitgevoerd wordt.

+ Bv. *daarmee, met, met behulp van, waarmee ...*

5 Maak van twee zinnen één zin met behulp van een signaalwoord. Sommige woorden hoef je dan niet meer te herhalen.

Kies uit: *waarmee, door middel van, met behulp van.*

Voorbeeld:

Plots haalde de illusionist een zaag tevoorschijn. Hij zaagde zijn vrouw doormidden.

Plots haalde de illusionist een zaag tevoorschijn waarmee hij zijn vrouw doormidden zaagde.

Ik sluit mijn camera op de computer aan. Ik doe dat met een USB-kabel.

Ik sluit mijn camera op de computer aan _____

De man voerde zijn show op. Hij heeft een assistente.

De man voerde zijn show op _____

De pitta heeft sterke poten. Met die sterke poten springt hij over de bosgrond.

De pitta heeft sterke poten _____

Een pitta is een zangvogel, een pita een met vlees gevuld broodje.

▲ Je mag één signaalwoord een tweede keer gebruiken.

Ik heb een goocheldoos. Met die goocheldoos kan ik het publiek verrassen.

Ik heb een goocheldoos _____

D Signaalwoorden van vergelijking en voorbeeld

- + **Signaalwoorden van vergelijking** vergelijken woorden met iets dat er ongeveer hetzelfde uitziet, ruikt, aanvoelt, klinkt ...
- + Bv. *als, zoals, alsof* ...

- + **Signaalwoorden van voorbeeld** kondigen aan dat er voorbeelden volgen.
- + Bv. *zoals, bijvoorbeeld* ...

6 Vul de zinnen aan zodat je een vergelijking krijgt of een voorbeeld geeft. Gebruik de woorden of woordgroepen die tussen haakjes staan. Denk aan de taalweter!
Kies uit: *bijvoorbeeld, zoals, zo ... als, als.*

Voorbeeld:

Deze actiefilm wordt een even groot succes. (de vorige film)

Deze actiefilm wordt een even groot succes als de vorige film. _____

Jan denkt dat hij een held is. (Superman)

Mislukt een truc, dan gaat de goochelaar af _____ een gieter.

In de bekende film lijkt King Kong groot. (flatgebouw)

▲ Trucage gebruikt men tegenwoordig in vele films. (Zoek zelf een voorbeeld.)

E Signaalwoorden van tegenstelling

- + **Signaalwoorden van tegenstelling** geven een tegenstelling aan.
- + Bv. *maar, in tegenstelling tot, echter* ...

- 7** Maak van deze twee zinnen één. Denk aan de taalweter!
 Let op: voor 'maar' gebruik je meestal een komma.
 Kies uit: *maar, hoewel.*

De maanlanding bleek eerst nep te zijn. De Amerikanen bewezen het tegendeel

Het wijfje van de preevogel heeft een bruine kleur. Het mannetje is bont gekleurd.

- ▲ Ruimtereizen kosten handenvol geld. Men blijft er veel geld aan spenderen.

F Signaalwoorden van oorzaak-gevolg

✚ Wat is een oorzaak? En een gevolg?

Een gevolg heeft altijd een oorzaak. En een oorzaak heeft altijd een gevolg.
 De oorzaak komt altijd eerst. Daarna pas het gevolg.

Bv. *Als ze zich stilhield, dan zouden ze haar misschien niet opmerken.*
De twee wachters zetten hun ronde verder, waardoor Mara opgelucht haar
schuilplaats kon verlaten.

- 8** Maak van deze twee zinnen één. Denk aan de taalweter!
 Kies uit: *waardoor, omdat, zodat.*

Voorbeeld:

De camera heeft een snelle sluitertijd. De foto is scherp.

De camera heeft een snelle sluitertijd zodat de foto scherp is.

De goochelaar was ziek. De vertoning werd afgelast.

De beroemde acteur huurde een stuntman in. De scène was te gevaarlijk.

- ▲ Ik zette mijn camera op een statief. Ik kon bij op de foto.

G Signaalwoorden van voorwaarde

- ✚ **Signaalwoorden van voorwaarde** kondigen steeds aan dat er éérs aan een bepaalde voorwaarde moet voldaan worden vooraleer de volgende stap kan gezet worden.
- ✚ Bv. *als, mits, tenzij* ...

9 Vul de zin aan met een voorwaarde. Het signaalwoord is gegeven.

Voorbeeld:

Ik wil vanavond naar de voorstelling gaan, tenzij *het stortregent*.

Met een digitale camera kun je veel, als _____

Ik zal je het geheim van de truc vertellen, op voorwaarde dat _____

Later wil ik astronaut worden, tenzij _____

▲ De preeelvogel zal zeker uitsterven, tenzij _____

H Alles door elkaar!

10 Vul een passend signaalwoord in. Kies uit: *als, eerst (2x), tenzij, met behulp van, zodat, bijvoorbeeld, desondanks, waardoor*.

Een digitale camera levert je heel wat mooie vakantiekiekjes op.

_____ je hem mee op reis neemt, lees je het best _____

de handleiding _____ je problemen bij het fotograferen vermijdt.

_____ zullen heel wat foto's niet echt geslaagd zijn doordat ze _____ overbelicht zijn of net onderbelicht.

Maar meestal kun je dat nadien wel corrigeren _____ je computer.

_____ je natuurlijk _____ je toestel zo programmeert dat hij zelf de correcties maakt op het moment dat je afdrukt.

Zo zorg je ervoor dat je nog jaren kunt terugblikken op leuke vakantiefoto's,

_____ je al deze fijne momenten kunt herbeleven. Al is het natuurlijk maar een foto.

Les 5: De grot van Merlijn

Je schrijft in eigen woorden waar het verhaal over gaat. Je geeft je mening over het karakter van de hoofdpersonages.

- 1** Weet je wat het woord betekent of maakt de context dat duidelijk? Noteer dan de betekenis in je eigen woorden. Anders zoek je het woord op in een woordenboek.

geschild

1 _____

2 _____

behoedzaam

bemoeiziek

- 2** a Waar vind je soms een concentratie aan mensen? Noteer drie plaatsen.

b Waarom concentreren de mensen zich op die plaatsen? Verklaar er één.

c Ken jij een dier dat zich concentreert op één bepaalde plek?

d Weet je ook waarom dat dier dat doet?

e Soms zegt je juf of meester: "Voor deze toets heb je echt wel concentratie nodig." Wat zou hij/zij daarmee bedoelen?

- 3** Schrijf op wat je weet over de emoties, het karakter, de persoonlijkheid van Harry en Iona.

Harry: _____

4 Vertel in eigen woorden waarover het boekfragment gaat.
Denk na hoe je deze samenvatting gaat schrijven. Werk eerst op een kladblaadje.
Houd rekening met de indeling en de ruimte die je hieronder krijgt.

6 Geef je mening over het verhaal dat je net hebt gelezen.

a Wat vind je van de schrijfstijl?

b Wat vind je van de vondst van de auteur om het personage met 'donkere getallen' magische krachten te geven (dingen laten verdwijnen, tijdreizen ...)?

c Zou je nog boeken van deze auteur (of reeks) willen lezen? Waarom wel/niet?

- ▲ d Kun je de tijdsperiode afleiden waarin Harry is terechtgekomen? Toon aan met woorden uit de tekst.

- 7 a Geloof jij in bijgeloof? Verklaar kort je antwoord.

Omdat het 'vrijdag de dertiende' is?

Omdat je een zwarte kat ziet?

Omdat je onder een ladder doorliep?

Omdat je een spiegel brak?

b Ken jij nog andere dingen die ongeluk zouden brengen?

c Hoe sta jij tegenover helderziendheid?

d Kunnen tarotkaarten of horoscopen je toekomst voorspellen, denk je?

e Waarin geloof jij? Waarom?

- 8 Surf naar de website van de auteur.

- ▲ a Welke andere boeken verschijnen in de reeks 'Donkere getallen'?

b Wat vond je nog interessant in de biografie van de schrijver?

Les 7: Vraagwoorden

Je zoekt het onderwerp en de werkwoorden in zinnen. Aan de hand van vraagwoorden zoek je het zinsdeel dat daarop antwoord geeft. Je voegt zinsdelen die antwoord geven op vragen toe aan zinnen.

1 Onderzoek de zinnen.

a Omcirkel het onderwerp.

b Kleur het werkwoord en de woorden die zeggen wat of hoe het onderwerp is of wordt **geel**, of kleur de werkwoorden die vertellen wat het onderwerp doet of wat ermee gebeurt **groen**.

c Zet de persoonsvorm tussen schuine strepen.

d Onderstreep het zinsdeel dat antwoord geeft op de vraag: *(Aan) wie?*

Harry vertelde Iona niets over zijn magische krachten.

Harry De Wilde beloofde zijn medewerking aan directeur Lovecraft.

Na de reis zal hij de directeur vertellen over zijn belevenissen.

De jongen had zijn vriendinnetje aan de grotingang achtergelaten.

2 Doe hetzelfde voor deze zinnen, maar onderstreep nu het zinsdeel dat antwoord geeft op de vraag: *Naar wie?* of *Waarnaar?*

Vliegensvlug sprong hij naar het gillende meisje.

Nieuwsgierig luisterde de tijdreiziger naar Morwynn.

Het meisje reikte naar de kruik achter zich.

Bij de ingang van de grot zocht Maureen naar haar vriendje.

3 Doe hetzelfde voor deze zinnen, maar onderstreep nu het zinsdeel dat antwoord geeft op de vraag: *Waar?*

Blijkbaar bevond de veertienjarige jongen zich in een soort voorraadkamer.

Langs de muren stonden zware, volgestouwde boekenrekken.

Ik heb me vlug achter de eerste de beste deur verstopt.

Volgens de legende woonde Merlijn hier vroeger.

4 Doe hetzelfde voor deze zinnen, maar vul nu aan met een zinsdeel dat antwoord geeft op de vraag: *Wanneer?*

_____ pakte ze een kruik en een pot van een van de rekken.

_____ hoorde Harry het gesprek tussen Morwynn en de Zwarte Prins.

_____ ontsnapte ik op een haar na aan de dood.

_____ hoorde ik de deur dichtslaan.

- 5** Doe hetzelfde voor deze zinnen, maar onderstreep nu het zinsdeel dat antwoord geeft op de vraag: *Wie?* of *Wat?*

Meneer Whistlekeeper heeft me heel wat trucjes geleerd.

Harry kon een kreet van pijn niet onderdrukken.

De directeur feliciteerde zijn leerling met de geslaagde reis doorheen de tijd.

- De geheimzinnige man zag zijn bemoeizieke neef graag uit zijn leven verdwijnen.

Plots hoorde ik het geluid van voetstappen voor me.

- 6** Breid de krantenkoppen uit met zinsdelen die meer informatie geven. De vraagwoorden kunnen je helpen.

Stuntman geeft meer uitleg.

In Chicago is een stuntman bereid om de trucage en de bijzondere technieken die gebruikt werden bij de Spiderman-films, toe te lichten. Zo vertelt hij de kijkers in een documentaire welke technologische hoogstandjes er bij te pas kwamen ...

Paradijsvogels verleiden hun partner.

In Papoea leven vele soorten paradijsvogels. Ze bezitten de gave om een wijfje te lokken met behulp van geluiden en grappige dansjes. Dat doen ze alleen tijdens de broedtijd. De mannetjes proberen meerdere vrouwtjes te versieren en zijn dus polygaam ...

Goochelaar liet eigen vrouw verdwijnen.

In Gent had goochelaar Ronaldo tijdens een optreden wel een erg bizarre truc in petto voor het publiek. De man greep de gelegenheid om zijn vrouw, met wie zijn relatie al lang niet meer goed liep, op bizarre wijze te laten verdwijnen.

Het publiek verwachtte dat hij haar terug zou toveren, maar dat bleek niet het geval te zijn. De politie stelt een onderzoek in om de verdwenen vrouw terug te vinden ...

Stuntman geeft meer uitleg. (Aan wie?) (Waar?)

Paradijsvogels verleiden hun partner. (Waar?) (Wanneer?)

- Goochelaar liet eigen vrouw verdwijnen. (Wanneer?) (Hoe?)

- 7** Onderzoek de zinnen volgens het schema op de flap. Schrijf de vraagwoorden onder de zinsdelen die er antwoord op geven.

Iona nam vlug een pot en een kruik in de keuken.

In het verleden beleeft Harry erg leuke avonturen.

- 8** Onderstreep het zinsdeel dat antwoord geeft op de vraag die tussen haakjes staat. Vervang het door een gelijkaardig zinsdeel zodat je een grappige zin krijgt.

De grot van Merlijn stond na een tijdje onder water. (Wat is het onderwerp?)

Het jonge meisje beet Harry in zijn hand. (Waarin?)

Iona droeg een lange bruine rok en een vaal wit hemd. (Wat?)

- 9** Vul de zinnen aan met het gevraagde deel. Je mag zelf iets verzinnen. Vergelijk daarna met de originele tekst op het kopieerblad.

Harry, de hoogbegaafde wiskundeknobbel, brengt _____ (Wat?) door bij zijn schoolvriendin Maureen. Zij woont _____ (Waar?). Daar bezoeken ze Tintagel Castle, de plaats waar de legendarische koning Arthur zou geboren zijn. De toeristen bezoeken er massaal de ruïne van het kasteel, maar Maureen neemt Harry mee _____ (Waarheen?). Volgens de legende woonde _____ (Wie?) daar vroeger. _____ (Wanneer?) loopt de grot helemaal onder. Harry gaat op verkenning uit. Hij ontdekt tegen de zoldering _____ (Wat?), maar het hoog tij brengt hem in gevaar. Er zit maar één ding op: via de donkere getallen een sprong in de tijd maken. Dit lukt hem _____ (Hoe?), maar het echte avontuur begint nu pas. Hij zit nu in de tijd dat het kasteel bewoond is. Heer en meester is de Zwarte Prins. Morwynn, zijn dienaar, is _____ (Wanneer?) een perkament aan het ontcijferen. Dit is de sleutel voor het rekenen met de donkere getallen. Deze formules geven toegang tot het reizen in de tijd en het doen verdwijnen van mensen en voorwerpen in zwarte gaten. De tijd dringt dus voor Harry. _____ (Wanneer?) is er een groot leger in aantocht dat het kasteel wil belegeren.

Les 8: De eerste maanlanding: realiteit of trucage?

Je leert een samenvatting schrijven van een wetenschappelijk artikel en er een inleidende zin bij noteren.

1

Hoe maak ik een goede samenvatting?

- Lees de tekst aandachtig. Kies eerst een goede leesstrategie.
- Zoek de indeling: inleiding, midden en slot.
- Werk eerst in het klad.
- Bedenk een inleidende zin en een passende titel.
- Schrijf je samenvatting (eventueel) over in het net.

Titel:

Inleiding:

Samenvatting:

2 a Schrijf de zinnen opnieuw, maar gebruik het woord 'weerspiegelen' of 'weerspiegeling'.

Je kon de zonnestralen zien glinsteren als sterretjes op het wateroppervlak.

In de helm van de astronaut zag je de maanlander staan.

***** b Gebruik het woord 'reflectie' of 'reflecteren' in een zin.

c Doe dat ook voor 'weerkaatsing' of 'weerkaatsen'.

3 Verklaar met eigen woorden wat het woord 'authentiek' in de zinnen betekent.

Het is een authentiek schilderij.

Het is het authentiek handschrift van de beroemde schrijver.

***** De authentieke bevolking van het eiland leefde nog net als 2000 jaar geleden.

4 Welke leesstrategieën heb je gebruikt en waarom?

Ik gebruikte leesstrategie _____, omdat _____

Ik gebruikte leesstrategie _____, omdat _____

5 a Deel jij de mening van de **sceptici**, of sluit jij je meer aan bij de mening van wetenschappers en astronauten? Waarom?

b Vind jij de ruimtevaart nuttig of noodzakelijk? Waarom wel/niet?

Discussieer erover met je buur.

- de **scepticus / sceptici** (mv.)
- iemand die geneigd is aan alles te twijfelen

